

Маленька кравчиня

Елінор Фарджон

Жила колись Маленька Кравчиня, яка вважалася молодшою у Старшої Кравчині. Але хоча вона і була молодшою, вона так спритно кроїла, так витончено робила стібки, сукні шила з такою чарівною фантазією, що, насправді, вона була найкращою кравчиною в королівстві, і Старша Кравчиня це знала. Маленька Кравчиня була така юна і така скромна, що Старша Кравчиня сказала собі:

– Годі й казати, Лотта шие краще за мене. Якщо я їй про це не скажу, вона сама ні за що не здогадається, а якщо я скажу, то вона піде від мене, відкриє власну майстерню і забере в мене усіх клієнтів.

Тому Старша Кравчиня мовчала, рідко хвалила Маленьку Кравчиню, хіба що за щось особливо гарне, і частенько лаяла, навіть коли це було зовсім незаслужено. Але Лотта ні на що не ображалася; і знати не знала собі ціни, навіть тоді, коли Старша Кравчиня зверталася до неї, як бувало завжди, коли вони виконували якесь дуже важливе замовлення.

– Лотто, – казала Старша Кравчиня, – щойно тут була маркіза Роллі-Поллі і замовила бальну сукню. Вона бачить себе у блідо-рожевому шовку.

– Який жаль! – вигукувала Лотта. – Наскільки б краще вона виглядала у темно-бордовому оксамиті.

– Саме це я їй і сказала, – промовила Старша Кравчиня. – Вона хоче на спідниці сімнадцять складочок.

– Подумати тільки! – дивувалася Лотта. – Їй потрібна зовсім гладенька сукня, але з шляхетною лінією.

– Саме так, – казала Старша Кравчиня, – як я і сказала маркізі – шляхетна лінія і абсолютно гладеньке.

Тож замість блідо-рожевої сукні зі складками вони шили маркізі Роллі-Поллі темно-бордове вбрання шляхетної лінії. І на прийомі у королеви маркіза справляла чарівне враження, і всі казали: "Старша Кравчиня – просто геній!"

А насправді генієм була маленька Лотта.

Щоб ви знали, королеві цієї країни було 70 років, і оскільки вона була незаміжня, у неї не було дітей, які могли б успадкувати трон. Але якщо матір'ю вона ніколи не була, то, принаймні, вона цілих 25 років була тіткою; і її племінник, який був королем у сусідній країні, з часом став би правити її країною, як своєю.

Двадцять років він не відвідував свою тітку, але, за чутками, він був чарівним юнаком і, як і тітка, неодружений. Ця обставина її настільки турбувала, що вона писала йому про це приблизно два рази на рік, на Різдво і на його день народження. І він завжди відповідав:

Люба тітонько Жоржина!

Вельми дякую тобі за пенал.

Твій люблячий племінник Дік.

P. S. У мене ще все попереду.

Старій Жоржині було 70, а молодому королю Річарду лише 25. У 70 років вже не здається, що все попереду, як це здається у 25, і тому королева, владна стара дама, надіслала йому листа десь посередині між Різдвом і днем народження, в якому звеліла йому приїхати до неї та вибрати собі наречену з її придворних дам, тому що вона втомилася вислуховувати його дурниці. Пенала вона йому цього разу не послала. Король вже не міг відбутися лише подякою, тож йому довелося в основній частині листа нарешті писати і про одруження.

Ось що він писав:

Люба тітонько Жоржина!

Як ти того забажаєш.

Твій люблячий племінник Дік.

P. S. Я не одружуся ні з ким, крім тієї, хто буде дев'ятнадцяти з половиною років від народження та дев'ятнадцяти з половиною дюймів у талії.

Королева негайно скликала всіх дам свого двору дев'ятнадцяти з половиною років від народження і наказала виміряти їм усім талії. Рівно троє виявилися дев'ятнадцяти з половиною дюймів у талії, не більше і не менше. Вона знову написала своєму племіннику:

Мій любий Річарде!

Герцогині Зефірній, графіні Карамельській і леді Бланш

Баланманж у грудні виповниться двадцять, зараз у нас червень. Це дуже милі дівчата, і їхні талії відповідають твоїм вимогам.

Твоя любляча тітка Жоржина, Королева.

На це молодий король відповів так:

Люба тітонько Жоржина!

Хай буде по-твоєму. Я приїду в понеділок. Прошу тебе, влаштуй три бали, у вівторок, середу та четвер. І нехай кожна з цих дам по черзі складе мені компанію. У п'ятницю я одружуся з тією, хто мені найбільше сподобається, і в суботу поїду додому.

P. S. Я б хотів, щоб це був бал-маскарад, тому що в мене є чудовий маскарадний костюм.

Цього листа королева отримала лише в понеділок вранці, а король мав приїхати цього ж вечора. І можна собі уявити, як усі хвилювалися, особливо дами дев'ятнадцяти з половиною дюймів у талії! Зрозуміло, вони негайно відвідали Старшу Кравчиню.

Ось що сказала герцогиня Зефірна:

– Я просто зобов'язана мати найкрасивішу маскарадну сукню, яку ви зможете пошити, причому до вівторка, до першого балу. І коли вона буде готова, пришліть

когось із ваших дівчат, щоб вона показала, як сидітиме сукня.

Ось що сказала графиня Карамельська:

- Вкрай важливо, щоб ви пошили мені найчарівнішу сукню, яку тільки зможете придумати, і доставили її у середу до початку другого балу. І нехай ваша найкраща помічниця принесе її мені і покаже, як її треба носити.

А ось що сказала леді Бланш Баланманж:

- Я просто помру від розпачу, якщо ви не створите мені найдивовижнішу сукню, яка тільки може бути, щоб я змогла її вдягнути у четвер на третій бал. А щоб я бачила, яка вона бездоганна, нехай її одягне найвитонченіша з ваших майстринь, так я зможу судити про це сама.

Старша Кравчиня пообіцяла їм усе виконати, і, тільки дами пішли, вона кинулася до Лотти і розповіла їй про все.

- Ми маємо думати у дві голови і шити у чотири руки, щоб зробити все вчасно, - сказала вона.

- Я впевнена, що впораюся, - весело сказала Лотта. - Шитимемо сукні по черзі. Герцогиня Зефірна отримає свою сукню завтра ввечері, графиня Карамельська - післязавтра ввечері, а леді Бланш Баланманж післяпідзавтра, навіть якщо мені доведеться просидіти всю ніч і взагалі не зімкнути очей.

- Чудово, Лотто, - сказала Старша Кравчиня, - а тепер я маю подумати, які сукні ми шитимемо.

- Як було б герцогині добре у вигляді Сонячного Променя, - сказала Лотта.

- Я щойно про це подумала, - сказала Старша Кравчиня.

- І як би всіх підкорила графиня у вигляді Місячного Світла, - сказала Лотта.

- Точнісінько мій задум! - сказала Старша Кравчиня.

- А у вигляді Веселки леді Бланш Баланманж була б просто дивовижною.

- Адже ти перехоплюєш мої думки! - сказала Старша Кравчиня. - А тепер берися за викрійки і починай шити.

Лотта розкроїла всі три сукні і засіла за першу, блискуче золоте вбрання, яке буде грати і сяяти, наче сонячне світло, коли та, хто його вдягне, почне танцювати. День і ніч вона просиділа за роботою і не бачила, як зустрічали молодого короля у палаці. А у вівторок за годину до початку першого балу блискуча сукня була готова.

- З палацу послали карету за сукнею, - сказала Старша Кравчиня, - і одна з дівчат має її вдягти і показати, як вона сидить, перш ніж герцогиня одягне її сама. Але кого мені послати? Адже по талії воно всього дев'ятнадцять з половиною дюймів.

- Це якраз мій розмір, мадам, - сказала Лотта.

- Це просто щастя, Лотто! Швидко вдягай її та вирушай.

І ось Лотта наділа сліпучу золоту сукню, золоті бальні черевички і маленьку золоту корону, що спалахувала блискітками світла. Зверху вона накинула свій старенький чорний плащ і побігла до королівського екіпажу, що чекав її. Кучер клацнув батоном, і вони поїхали. Коли вони прибули до палацу, ліврейний Лакей, який ішов через залу, проводив Лотту до маленької приймальні.

- Вам доведеться зачекати тут, - сказав він, - поки герцогиня не буде готова і не покличе Вас до сусідньої кімнати. Коли вона буде готова, вона подзвонить у дзвіночок. Яке чарівне плаття під Вашим плащем!

- Це сукня для герцогині, - сказала Лотта, - в якій вона має підкорити молодого короля. Хочете подивитися?

- Так, дуже, - відповів Лакей.

Лотта скинула чорний плащ і виступила, як сонце з-за хмари.

- Ось! - сказала вона. - Правда, гарна? Ви думаєте, король встоїть і відмовиться танцювати з герцогинею, якщо вона буде у такій сукні?

- Ніколи, я впевнений! - сказав Лакей.

І з вишуканим поклоном додав:

- Герцогиня, чи можу я просити про честь потанцювати з вами?

- О, ваша величносте! - засміялася Лотта. - Це честь для мене.

Лакей обійняв Лотту за талію і став танцювати з нею, і, тільки-но він почав говорити їй, що її волосся сяє яскравіше за сонячні промені, як задзвенів дзвоник, і Лотті довелося йти.

Герцогиня була в захваті від сукні, а після того як Лотта показала їй, як у ній присідати і вставати, ходити і танцювати, герцогиня вбралася в неї і виплила у бальну залу.

Лотта, кутаючись у свій старий плащ, почула, як у залі вибухнули оплески, коли з'явилася блискуча маленька герцогиня.

"Ну, - подумала Лотта, - перед нею король не встоїть". І вона побігла додому, шити сукню Місячного Світла.

Всю ніч і весь день вона шила сріблясту сукню, що облягала тіло як рукавичка, і впоралася з роботою якраз у той момент, коли королівська карета зупинилася біля дверей. Як і минулого разу, вона вдягла сукню, загорнулася в плащ і поїхала, і, як і минулого разу. Молодий Лакей проводив її до приймальні і попросив зачекати.

- Як пройшов учорашній бал? - запитала Лотта.

- Король протанцював із золотою герцогинею цілий вечір, - сказав Лакей. Сумніваюся, щоб графині так пощастило.

- Хто знає, - сказала Лотта і, знявши свій чорний плащ, вона встала перед ним, як місяць, що сяє опівночі.

- О, графине, - сказав Лакей, цілючи їй руку, - подаруйте мені найбільше в світі щастя, потанцюйте зі мною!

- Це ви ошчасливите мене, ваша величносте, - сказала Лотта з милою усмішкою.

Вони знову потанцювали у приймальні, а потім сіли і стали говорити про себе; Лотта розповіла, що їй дев'ятнадцять з половиною років, що її мама покоївка, а батько швець, а сама вона учениця кравчині.

А Лакей сказав їй, що йому 25 років, і що його батько - палітурник, а його мама - прачка, і що сам він Лакей у молодого короля і має повернутися у своє королівство, коли король одружиться.

Лотта від почутого замислилася, а коли Лакей запитав її – чому, Лотта і сама не знала. Лакей взяв її за руку, і тільки почав їй говорити, що її руки схожі на місячне сяйво, як задзеленчав дзвоник, і Лотті довелося йти.

Графиню Карамельську зачарувала сукня, і, зрозумівши усі тонкощі крою, графиня вдягла сукню і вийшла до зали. Лотта почула зойк захоплення, викликаний її появою; сама ж закуталась у старенький плащ і поспішила додому шити сукню-Веселку.

Всю ніч і весь день вона шила сукню, повіки її стали важкими, і якось важко було на серці, але вона не могла зрозуміти – чому.

Рівно за годину до третього балу сукня була готова, і карета чекала на неї. Знову Лотта вдягла переливчасту сукню і, сховавшись під плащем, вирушила до палацу. І знову Лакей провів її до маленької приймальної, де вона сіла в глибоке крісло, а він стояв перед нею. І знову Лотта запитала, як пройшов учорашній бал.

– Всі до одного танці король танцював зі срібною графинею і не зводив з неї очей, – відповідав Лакей, – здається мені, що леді Бланш Баланманж сподіватися нема на що.

– Це ще невідомо, – сказала Лотта.

Але вона відчувала таку втому, що навіть не спробувала зняти свій плащ і показати йому сукню. Тому Лакей сам допоміг їй зняти плаща і повісив його на стілець, а коли він побачив Лотту, сяючу, наче маленька веселка на тлі чорних хмар, він впав перед нею на коліна.

– О, леді, – тихо промовив він, – потанцюйте зі мною цей танець і всі інші до одного.

Але Лотта похитала головою, вона так втомилася. А коли вона спробувала усміхнутися, по її щоках покотилися великі сльози. Лакей навіть не запитав чому – настільки сльози пристали веселці, він обійняв її й поцілував. І поцілунок тривав, коли задзвенів дзвоник, і Лотті довелося витерти сльози і піти.

Леді Бланш Баланманж була в захваті від сукні, і після того, як Лотта крутилася і так, і сьак, показавши, як треба триматися, одягла сукню і побігла на бал.

Лотта чула вигук загального подиву, коли всі побачили таке дивовижне видовище. Сама ж вона повернулася у порожню приймальню, накинула старенький плащ і, кульгаючи, пішла назад. Вона думала, що ляже і буде спати і спати. Але в дверях на неї чекала Старша Кравчиня, і на обличчі її був розпач.

– Що б ти думала? – скрикнула вона. – Королева наказала пошити найкрасивішу весільну сукню, яка тільки може бути, для королівської нареченої. Весілля призначено на завтра опівдні. Подумай, Лотто, подумай! Якою має бути весільна сукня?

Лотта уявила собі сукню, білішу за сніг, і, вже заходилась кроїти, але раптом сказала:

– Але ж ми не знаємо, мадам, на кого вона?

– Роби її на себе, – сказала Старша Кравчиня, – адже ти одного розміру з цими трьома дамами.

– Як ви думаєте, хто з них буде нареченою? – запитала Лотта.

– Ніхто не знає. Кажуть, королю однаково сподобалися і Сонце, і Місяць, напевно йому так само сподобалася і Веселка.

- А який костюм був на балу в короля, мадам? - спитала Лотта, щоб не заснути.

- Дуже невдале вбрання як для короля, - сказала Старша Кравчиня. - Він вирядився у ліврею власного Лакея!

Після такої відповіді Лотта не ставила більше питань. Вона схилилася над білосніжною сукнею своєю втомленою голівкою і шила, шила, поки в неї не заболіли очі та пальці.

Минула ніч, настав ранок, і за годину до півдня сукня була готова.

- Карета прибула, - сказала Старша Кравчиня. - Вдягай сукню, Лотто, нареченій напевно захочеться подивитися, як вона у ній виглядатиме.

- А хто ж наречена? - запитала Лотта.

- Цього ніхто не знає, - сказала Старша Кравчиня. - Кажуть, король робить вибір у цю саму хвилину, і, тільки-но вирішить, як буде весілля.

Лотта вдягла весільну сукню і пішла до карети, а там, на свій подив, побачила того самого Лакея, який чекав, щоб її підсадити. Вона серйозно на нього подивилася і сказала: "Хіба ви не король?". А Лакей сказав: "Чому ви так думаєте?", потім зачинив дверцята, і вони помчали. Лотта відкинулася у куток карети і міцно заснула, і їй снилося, що вона їде на своє весілля.

Коли вона прокинулася, карета вже зупинилася біля дверей, але це були не двері палацу, а двері маленької сільської церкви.

Лакей зіскочив із зап'яток карети і допоміг Лотті вийти; це було наче продовження її сну, вона йшла по проходу поруч з ним у своїй білосніжній сукні і побачила, що біля вівтаря вже чекає священник. Дуже швидко їх повінчали, і Лотта із золотою обручкою на пальці повернулася в карету. Але цього разу Лакей сів поруч з нею. Коли карета рушила, вони закінчили той поцілунок, що розпочався напередодні. І Лотта заснула, поклавши голову йому на плече.

Прокинулася вона, лише коли вони в'їхали в місто, де жив молодий король, і зупинилися перед його палацом. І там, все ще в тумані, Лотта зрозуміла, що вона йде сходами за руку зі своїм чоловіком, під вітальні вигуки городян, а на верхній сходинці на них чекає із веселою усмішкою сам король.

Так - бачте, Лакей дійсно був лакеєм. Просто король, який зовсім не хотів одружуватися, відправив замість себе свого Лакея.

А оскільки у Лотту Лакей закохався з першого погляду, він все вирішив ще до усіх балів, і після цього ані в герцогині Зефірної, ні в графині Карамельської, ні у леді Бланш Баланманж не було жодного шансу.

Дійсно, вийшло дуже вдало. Адже якби Лакей вибрав і взяв за дружину одну з них, стара королева жахливо б розсердилася, виявивши, який жарт зіграв з нею племінник; і наречена, безсумнівно, розсердилася б не менше.

Коли до вух королеви дійшло, як все повернулося, вона написала королю на його день народження:

Мій любий Річарде!

Шлю тобі ніжний привіт (подарунок додається). Разом з тим хочу сказати, що вкрай тобою незадоволена і більше не маю інтересу до твоїх справ.

Твоя любляча тітка Жоржина, Королева.

На це молодий король відповів:

Дорога тітонько Жоржина!

Дуже тобі вдячний.

Твій люблячий племінник Дік.

P. S. І дякую тобі за пенал.